

Koloniträdgårdsföreningen Skarpnäcks

Miljöbok

En miljödiplomerad koloniträdgårdsförening

Utgiven 2013

Sammanställt av Miljögruppen:

Barbro Hård
Katrín Isaksson
Anders Värn

Utgiven 2013

En miljödiplomerad koloniträdgårdsförening

December 2012 blev vi miljödiplomerade enligt FSSK:s och Koloniträdgårdsförbundets krav för miljödiplomering av koloniträdgårdar. Det betyder även att vi har fullföljt kraven i miljöprogrammet som antogs på årsmötet 2003.

Att vårt koloniområde är miljödiplomerat tjänar alla på; vi är en koloniförening att räkna med, det syns att vi värnar om miljön, vi tjänar som ett gott exempel för andra koloniträdgårdsföreningar. Det går att göra listan lång om hur bra det är att vi har lyckats bli miljödiplomerade. Vi kan verkligen vara stolta över vår koloniträdgård.

Diplomet gäller under tre år, 2013-2015. Då görs omprövning så det gäller att upprätthålla nivån om vi vill behålla diplomet.

Diplomet gäller grundnivån och då måste vi fortsätta med att:

- kompostera trädgårdsavfall
- sortera soporna
- odla ekologiskt och endast använda miljögodkända gödselmedel
- endast använda miljögodkända bekämpningsmedel
- endast använda miljömärkta produkter för hushåll och hygien
- endast använda miljögodkända produkter när vi bygger
- vattna enligt rekommendationerna

Det finns även goda möjligheter att samla poäng för högre nivåer inom diplomering, t ex genom att:

- Kompostera matavfall (sluten behållare behövs då)
- Vattna med regnvatten
- Anlägga blomsterängar vilket gynnar artrikedomen och våra flygande medarbetare
- Sätta upp fågelholkar och bon för humlor och solitära bin

I detta häfte finns de riktlinjer som gäller. Alla elva områden har ett miljöombud som gärna svarar på dina frågor.

Vi är inte den första koloniträdgårdsförening som blir miljödiplomerad men vi är den största.

Kompostering

Det är av största vikt att vi komposterar vårt trädgårdsavfall. Det är själva grunden för att få en bra jord.

För kompostering av trädgårdsavfall krävs ingen avancerad behållare. En hög på marken kan fungera som kompost, men en ram av trä, gärna med tre fack att växla mellan årsvis är bättre och snyggare. Placera den lite skuggigt. Påbörja komposten genom att lägga kvistar i botten.

Varva färskt, torrt och halvt förmultnat avfall. Häckklipp är perfekt material att varva med då det ger luft åt komposten.

Undvik stora mängder färskt gräs och våta löv eftersom det täpper till komposten och stör nedbrytningen. Gräs och löv kan läggas direkt i rabatterna.

Komposterbart

- Gräs, löv, ogräsrens
- Sågspån
- Flis
- Vissna blommor
- Mossa
- Potatisblast
- Rabarberblad
- Jord från balkonglådor och krukor
- Häckklipp, gärna flisat
- Utrensade hallongrenar
- Låt kirskålens rötter soltorka innan de läggs i komposten.

Detta bör du inte kompostera

- Tjockare grenar
- Vedaska och grillkol

Detta får inte läggas i trädgårdskomposten

- Matavfall, dvs. ingenting som kommer från köket får läggas i trädgårdskomposten, inte ens skal från potatis eller frukt.
- För matavfall krävs sluten och snagarsäker varmkompost.

Läs faktablad Lätt om odling 13 Kompostera trädgårdsavfallet. Finns att hämta på expeditionen.

Delta i kurser/genomgångar som anordnas i kolonin.

Bevattning

- Vattna efter lottnummer, dvs. jämna lottnummer vattnar jämna datum, udda nummer på udda datum.
- Vattna ordentlig och sällan och aldrig i solsken. 85-90 % av vattnet dunstar direkt.
- Vattna på kvällen eller tidigt på morgonen då avdunstningen är mindre.
- Gräsmattan behöver inte vattnas! En gräsmatta kommer alltid igen efter en torrperiod. (Nyanlagd gräsmatta behöver vattnas.)
- Äppelträden hämtar vatten från ca 1 meters djup – det är alltså meningslöst att hålla vatten på stammen.
- Luckra jorden ofta så blir avdunstningen mindre.
- Om du använder vattenspridaren begränsa till det som behöver vattnas.
- Använd regnmätare när du vattnar så ser du hur mycket du vattnar, 10 mm brukar vara lagom i ett trädgårdsland.
- Vatten är en stor utgift för föreningen.
- Ta vara på regnvatten, det är bättre för växterna än kranvatten.
- Häll diskvatten i rabatterna eller i grönsakslandet, men torka av disken först så att matrester inte ligger på marken och lockar råttor.

Läs faktablad Lätt om odling 29: Vatten. Faktabladen finns att hämta på expeditionen.

Fler gröna punkter för miljön

Jorden är viktigast

- Odlar grüngödsling på tomma ytor. Läs *Lätt om odling nr 21*
- Växselbruk förhindrar utarmning av jorden och motverkar spridning av sjukdomar
- Använd naturliga gödselmedel. Läs *Koloniträdgårdsförbundets rekommendationer för gödsling och växtskydd i en miljövänlig trädgård*
- Kompostera även matavfall, men då krävs sluten behållare
- pH-mätning kan göras för att se hur jorden mår. Jorden är neutral vid pH 7, om det ligger under är den sur och om det ligger över är den basisk. Läs *Lätt om odling nr 1*.

Trädgårdens viktigaste medhjälpare

- En blomsteräng kan innehålla många arter av blommande växter som lockar fjärilar, humlor och bin.
- Fåglarna blir glada om vi sätter upp holkar så att de kan bosätta sig i vårt område.
- Sätt upp bon för humlor och solitära bin. Läs *Lätt om odling nr 26 och 38*.

Vatten

- Vattna med regnvatten, det tycker växterna om.

Hushållets produkter

- Använd bara miljömärkta medel för disk, tvätt och rengöring.
- Använd bara miljögodkända tändmedel vid grillning.

Hygienprodukter

- Använd endast miljömärkta produkter. Några av våra vanligaste schampor innehåller ämnen som är farliga för miljön, t.ex. zinkpyriton. Kolla innehållsdeklarationen.

Material och färg

- Använd inte i onödan virke som är behandlat med träskyddsmedel. Det finns alternativ som är mindre farliga, fråga när du handlar. Obehandlat virke som målas eller oljas kan ofta användas istället. Läs *Faktablad om material och färg* som getts ut av Kemikalieinspektionen (finns att hämta på expeditionen).

Gräsklippare

- Använd alkylatbensin om du måste ha en bensindriven gräsklippare.
- Handdriven eller elektrisk gräsklippare är bättre för miljön.

Miljostationen

Det är här vi sorterar våra sopor. Respektera anvisningarna.

Förpackningar i glas – färgat och ofärgat

Här lägger du:

- Flaskor
- Burkar

Ta av lock och kapsyler och skölj ur glasförpackningen i sista diskvattnet — det räcker som rengöring.

Sortera efter färg

Här lägger du inte:

- Dricksglas
- Fönsterrutor
- Spegelglas
- Returflaskor – de lämnas till butiken

Dvs. lägg inget som inte är en förpackning

Lampor, keramik eller kristallglas lämnas på kommunens återvinningscentral.

Förpackningar i metall

Här lägger du:

- Konservburkar, ursköljda
- Tuber, t ex kaviartuber. Lämnna hatten på eftersom det är svårt att skölja ur en tub.
- Kapsyler och lock från flaskor och burkar
- Aluminiumfolie och –formar
- Värmeljushållare, ta först bort kvarvarande stearin
- Sprayburkar i metall

Här lägger du inte:

- Stekpannor, kastruller och andra hushållsredskap
- Järnskrot
- Returburkar – lämnas till butiken

Skrot av metall får lämnas i grovsopscontainern på utsatt datum. Spara på den egna tomten till dess!

Förpackningar i papp

Här lägger du:

- Pastapaket, flingpaket, mjölk- och juiceförpackningar
- Socker- och mjölpåsar
- Pappkartongen till Bag-in-box-vinet
- Bärkassar i papper
- Blompapper, presentpapper
- Skokartonger
- Wellpappkartonger - mindre.

Vik, skär sönder eller platta till kartongerna innan så tar de mindre plats.

Här lägger du inte:

- Kuvert
- Tidningar, broschyrer, reklamblad, kontorspapper
- Pappersdukar
- Stora wellpappkartonger

Engångstallrikar med matrester läggs i hushållssoporna!

Förpackningar i plast

Här lägger du:

- Hårda och mjuka förpackningar
- Bärkassar, plastpåsar
- Flaskor, burkar, tuber
- Refillpaket, t ex för sköljmedel
- Innerpåsen med tappkran från Bag-in-box-vinet
- Dunkar, hinkar t ex för saft och sylt
- Plastfolie och -film
- Plastlock, -korkar
- Frigolit
- Engångsmuggar och -glas. Skölj först!

Plastförpackningarna ska vara tömda, rengjorda och dropptorra.

Lägg förpackningarna löst i behållarna – inte i hopknutna påsar.

Här lägger du inte:

- Plastprodukter som inte är förpackningar
- Blomkrukor, blomlådor
- Skurhinkar
- Plastleksaker
- Plastflaskor med pant lämnas till butiken

Plastbestick är inte förpackning
Lägg inte säckar fyllda med förpackningar, töm säckarna.

Tidningar

Här lägger du:

- Tidningar
- Kataloger
- Broschyrer
- Reklamblad
- Kontospapper
- Pocketböcker

Tidningar ska ligga löst i behållarna, inga påsar och snören.

Här lägger du inte:

- Kuvert
- Pappersförpackningar
- Omslagspapper
- Böcker med hårda pärmar

Klistret i kuvert förstör processen för återvinning, ska därför inte läggas här.

Hushållssoporna

Här lägger du:

- Soppåsen med det som inte sorterats som förpackning
- Hundbajspåsen

Följ anvisningarna och fyll en behållare i taget.

Fyll inte högre upp än till inkastets nedre kant.

Här lägger du inte:

- Fallfrukt
- Trädgårdsavfall
- Skrot

Behållarens innerpåse går sönder vid tömning om soporna är för tunga, glöm alltså inte att sortera!

Lägg absolut inte fallfrukt i sopbehållarna!

Hushållssoporna betalas efter vikt. Det betyder att ju bättre vi sorterar desto lägre blir kostnaden för sophämtningen. De sorterade förpackningarna betalas nämligen av förpackningsindustrin. Föreningen betalar endast en mindre avgift för hämtning. Respektera anvisningarna!

Containern

Till Miljöstationen kommer containers enligt särskild tidplan. Se anslag på uthusen och på miljöstationen samt på hemsidan.

Här lägger du:

- Kvistar från trädbeskärning
- Häckklipp
- Grovsopor, angivna datum.
- Fallfrukt, angivna datum

Kvistar ska vara i hanterbara buntar.

Här lägger du inte:

- Komposterbart material
- Elektriska apparater
- Miljöfarligt avfall
- Byggavfall

Om du kommer med avfallet i bil kommer du att få en uppmaning att åka vidare till återvinningscentralen.

Återvinningscentraler

I Stockholm finns flera återvinningscentraler, nedan är de som ligger närmast. Hyr områdets egen släpkärra för 100 kr och kör ditt avfall dit. Samkör gärna med grannar.

Vantör

Kvicksundsvägen 16, Bandhagen, Högdalens industriområde

Öppettider

Måndag-torsdag kl 10.00-20.00

Fredag-söndag kl 9.00-16.0

Med reservation för ändringar t ex under röda dagar

Om du vill åka buss till ÅVC Vantör ta busslinje 172, kliv sedan av vid hållplats Kvicksundsvägen och gå cirka 350 meter.

Återvinningscentral Trädgård

Selaövägen 17, Bandhagen, Högdalens industriområde

Öppettider

1 mars-30 november:

Måndag-torsdag kl 16.00-20.00

Fredag-söndag kl 9.00-17.00

Stängt december-februari

Med reservation för ändringar t ex under röda dagar.

Om du vill åka buss till ÅVC Trädgård ta busslinje 172, kliv sedan av vid hållplats Selaövägen och gå cirka 300 meter.

Till ÅVC Trädgård kan du som privatperson och boende i Stockholms kommun lämna ditt trädgårdsavfall såsom trädgårdsris, trädgårds-kompost och fallfrukt för återvinning.

Lästips

Lätt om odling är en serie mycket bra publikationer utgiven av Koloniträdgårdsförbundet. De finns att hämta på expeditionen.

1. Så förbättrar du jorden 2. Skörda och lagra 3. Växterna behöver näring 4. De nödvändiga redskapen 5. Planera din odlingslott 6. Från frö till planta 7. Lättodlade grönsaker 8. Odlar potatis 9. Växtskydd reviderad 10. Sommarskötsel 11. Ekologisk odling 12. Odlar i eget växthus 13. Kompostera Trädgårdsavfallet 14. Beskrifning av fruktträd och bärbuskar 15. Gräsmattan reviderad 16. Att odla i norr 17. Växter för hårt klimat 18. Naturnära Trädgård 19. Marktäckning 20. Ogräs 21. Gröngödsling 22. Ovanliga grönsaker 23. Odlar bär 24. Skadegörare på fruktträd 25. Rådjur och gnagare 26. Så lockar du fjärilar till trädgården 27. Odlar kryddväxter	28. Att lyckas med rosor 29. Vatten 30. Köp bra växter 31. Odlar i kruka 32. Häckar 33. Sniglar och snäckor 34. Odlar frukt 35. Blommor på lotten från vår till höst 36. Gör egna plantor 37. Perenner 38. Bättre skörd med bin och blommor 39. Hallon, om odling, sorter och sjukdomar 40. Gödsling med urin 41. Biologisk bekämpning i växthus och trädgård 42. Frukt och bär på liten lott 43. Spanska skogssnigeln 44. Fleråriga klättrare 45. Gröna punkter för miljön – om miljödiplomering 46. Päronrost 47. Biologisk mångfald i trädgården 48. Bladkantnag av öronvivar 49. Beskrifning av buskar 50. Trädgård och hälsa

Dessutom finns faktablad utgivna av Kemikalieinspektionen:

- Bygg och måla klokt
- Bygg giftfritt i trädgården

